

Archivy a vzpomínky hraničářů

číslo: 1/2022

rPS Krabonoš
HM V/54-V/55
voj. Adam Rušo

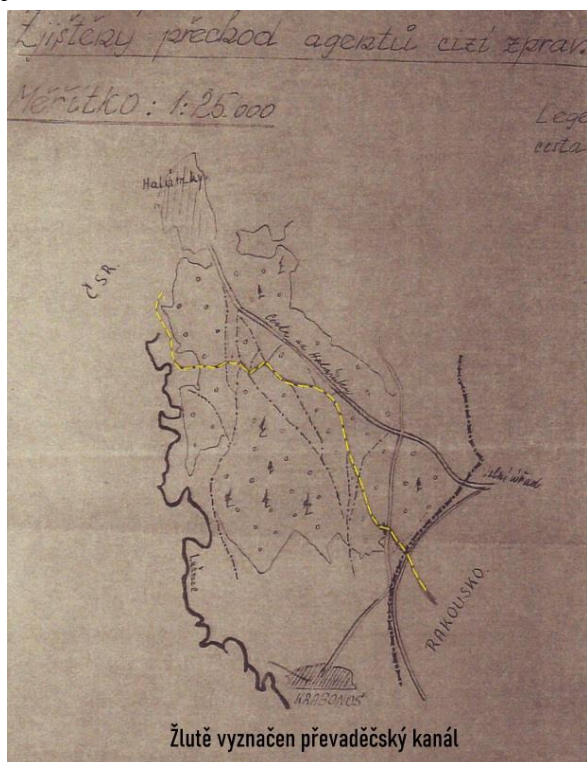
2

Vážení čtenáři. V našem prvním letošním čísle AVH jsme chtěli původně vyprávět o rotě PS Krabonoš způsobem takovým, jako jsme o pohraničních rotách na Novohradsku vyprávěli v předchozích vydáních našeho časopisu. Poté co jsme objevili v archivu bezpečnostních složek materiál, který se uceleně zabývá smrtí voj. Adama Ruso a v širších souvislostech jej dokumentuje v souvislostech s činností agentů chodců, rozhodli jsme se, věnovat tomuto případu celé číslo a seznámit Vás se všemi dostupnými informacemi, které se nám podařilo k případu získat. Celý materiál je sestaven převážně z prepisů protokolů, expertních zpráv, rozsudků a dalších dokumentů s minimálním komentářem nebo případnou korekturou autora.

Výpověď agenta CIC.

Začátkem února 1951 jsem byl poprvé v ČSR jako agent převaděč a to jsem tehdy vedl agenta CIS Malého, který byl později zastřelen v Babicích, kterého jsem převedl v prostoru mezi Neu Nagelbergem a Krabonošem. Zpět do Rakouska jsme přecházeli v prostoru mezi Spáleníštěm a osadou London. Nyní ve své další výpovědi budu nazývat přechod u Neu Nagelbergu č.1 a přechod u Spáleníště č.2. Jiných přechodů jsme nepoužívali.

Z Vídně jsme odjížděli poštovním autobusem ze Schwarzenberského náměstí, jeli na Gmünd, odkud se šlo pěšky po silnici do vesnice Braeitensee, kde jsme odbočili k úzkokolejné trati, která vede z Gmündu do Neu Nagelbergu. Podle této trati jsme šli tak jeden kilometr a to po její pravé straně. Podél trati jsou pole z obou stran. Po pravé straně začíná asi tak 200 m les dříve, nežli na levé straně. Asi 50m od začátku lesa na levé straně trati začíná lesní cesta. Na tuto cestu jsme se dostali překročením tratě a šli jsme po ní asi tak 200m , kdy jsme odbočili na pravou stranu lesa, kde jsme přišli na okraj lesa, kde je louka asi tak 100m široká. Přes tuto louku jsme přešli a dostali se znovu do lesa, kde asi tak po 50m jsme se dostali na asfaltovou silnici, která vede z Neu Nagelbergu do Gmündu. Překročili jsme silnici na druhou stranu, kde se nachází dřevěná závora, za kterou je cesta vedoucí

k hranicím ČSR. Od této závory jest na hranice asi 50 m. Dále jsme šli po lesní cestě a překročili hranice z Rakouska do ČSR to byla první cesta přechodu.

Na území ČSR jsme pokračovali lesní cestou a to asi tak 50m , kdy jsme se dostali na křižovatku, kde jsme odbočili doprava a tak jsme se dostali asi po 50 metrech na okresní silnici vedoucí z Kunšaku do Krabonoše. Po překročení silnice na další cestu lesní, jest umístěn po levé straně železný křížek v kamenném podstavci. Vedle tohoto křížku jsme pokračovali dále lesem. Když jsme ušli asi tak 300m , tak jsme se dostali na vysekaný pruh lesa, který je asi 15m široký. Je to takzvaný bezpečnostní pruh lesa. Po překročení bezpečnostního pruhu,

pokračovali jsme dále po lesní cestě, která je asi 4 metry široká. Asi tak 300 m od průseku, křižuje další lesní cesta cestu, po které jsme chodili. Pokračovali jsme dále v cestě lesem, kde po naší pravé straně asi tak ve vzdálenosti 600 m až 800 m je státní asfaltová silnice z Halámek do Neu Nagelbergu. Když jsme ušli asi tak 1km od bezpečnostního pruhu, tak jsme se dostali na křižovatku v lese, jest to vlastně lesní cesta, která zkracuje spojení mezi Halámkami a Krabonošem.

Po této cestě jsme šli asi 20 metrů vlevo, kdy jsme zase odbočili vpravo do lesa na další lesní cestu, kde jsme se znovu dostali na lesní křižovatku, po které jsme šli vlevo asi tak 200 m, kdy jsme odbočili znovu napravo na lesní cestu, kde jsme šli asi 300 metrů, kdy jsme se dostali na okraj lesa na louku. Po opuštění lesa jsme vešli na luka, kde jsme pokračovali dále směrem k Halámkám, při této chůzi jsme se dostali až k řece Lužnici a pak jsme se dostali na cestu, která vede přes luka a po této cestě jsme šli až na Zátory u Halámek.

Druhá cesta přechodu byla v prostoru mezi Spáleništěm a osadou Londonem. Této cesty bylo použito asi 8x. Jinak se chodilo u Neu Nagelbergu. Vcelku asi tak 30x. Přecházel jsem hranice a pokud se mohu upamatovat, tak jsem přešel hranice asi 36x tj. asi 18x do ČSR a 18x z ČSR zpět do Rakouska. Lesní cesta u Neu Nagelbergu byla pohodlnější a jistější. Když jsem chtěl použít druhé cesty, tak jsem jezdil z Vídně ze Schilerplatz, přes Waidhofen do Heidenreichsteinu, kde jsme vystoupil a dále pokračoval pěšky. Z Heidenreichsteinu jsme šli po okresní silnici do Thaures, což je vzdáleno asi 6 km, zde uvnitř vsi odbočuje cesta na Finsternau do Gopprechts. Přešli jsme po silnici asi 1 000 m, kdy jsme odbočili na pravou stranu na luka, po lukách jsme šli asi 1 200 m, kdy jsme se dostali na okraj lesa, kde je asi 5 m široká alej. Touto alejí jsme šli asi 100 m, kdy jsme uhnuli vlevo a asi po 50 m jsme se dostali na lesní cestu, která je příčná k aleji. Po této cestě jsme se dali vlevo a asi po 200 m jsme odbočili vpravo do polovysokého lesa, kde jsme šli asi 100 m až jsme se dostali na louku. Tato louka je asi 60 m široká a jmenuje se louka Kunkavec, přes tuto louku vede pěšina přes dřevěný můstek, kdy jsme se dostali znovu do vysokého lesa, kde je rovná lesní cesta, která vede souběžně se státní hranicí. Asi po 1 000 m jsme se dostali do místa, kde jsme překročili státní hranici do ČSR. Odbočili jsme z lesní cesty vpravo do vysokého lesa, kde jsme šli lesem asi 200 m, než jsme se dostali na bezpečnostní pruh lesa, který jsme překročili a šli zase dále. Po překročení lesního pruhu se jde mlázím, které se nazývá Pohořelé vršky, blíže je okresní silnice vedoucí ze Spáleniště na osadu London. Po překročení silnice se odbočuje na levou stranu na lesní cestu, po které se jde asi 200 m, kdy se přijde k vysokému lesu. Zde se odbočuje na lesní pěšinu, která vede lesem a mlázím a asi po 1 km se přijde na louku, která je tak 100 m široká. Přes tuto louku se přejde do lesa, kde je dosti široká cesta hned z okraje lesa, touto se jde 200 m až se přijde do jakéhosi koryta, kde je místy voda (kaluže). Po levé straně je březový les, kde je vyschlý rybník. Po překročení koryta se vejde na cestu, je to vozovka asi 3 m široká. Po překročení cesty se jde směrem na Spáleniště a to asi 60 m, než se přijde na okraj lesa, ze kterého je asi 120 m na silnici Spáleniště Rapšach. Ve směru na Finsternau se po levé straně nachází tak zvané Černé Blato, je to močál na rakouské straně, toto je v místě přechodu.

*Oddělení I/I
Výpis z protokolu se zadrženým agentem CIC*

30.9.1951 19:15 HM V/54-V/55

Dne 30.9. 1951 v 19:15 hod. došlo v úseku PS-útvary Krabonoš k přestřelce mezi hlídkou PS a narušiteli státní hranice. Při přestřelce byl usmrcen člen hlídky vojín základní služby Adam Ruso. Slunce zapadlo v 18:42 hodin.

Dvojčlenná hlídka desátník Michal Vanko a vojín Adam Ruso nastoupili službu v 18.00 hod. v úseku hlavního hraničního kamene V/54 a V/55 na rozcestí lesních cest a dále pak v prostoru celního úřadu Halámky s úkolem střežit státní hranici v nejnebezpečnějším úseku PS-útvary Krabonoš.

Hlídka po nástupu služby postupovala po polní cestě z Krabonoše, která vede asi 150 m podél okresní silnice vedoucí z Nové Vsi do Kunžaku. Na okraji lesa, kde se polní cesta stýká se silnicí hlídka zalehla a pozorovala okolí. Po několika minutách, když hlídka zjistila větší ruch na silnici, která probíhá na rakouské straně těsně podél státní hranice, přesunula se přes silnici směrem na úroveň křižovatky lesních cest. Zde hlídka opět zalehla a velitel hlídky des. Michal Vanko vydal druhému členu hlídky rozkaz, kdy se má použít zbraně a určil pozorovací úsek. Asi 7 minut po zalehnutí hlídky spatřil velitel hlídky siluety třech osob, jak se pohybují směrem od státní hranice k hlídce. Velitel hlídky nechal osoby přejít asi 4-5 kroků a vyzval je: „Stůj, zde Pohraniční stráž!“ V tom okamžiku bylo vypáleno několik ran z místa, kde se nacházel druhý člen hlídky. Velitel hlídky byl v domněnku, že palbu zahájil bez rozkazu druhý člen hlídky a vystřelil proto za prchajícími dvě rány z pušky. Osoby prchaly směrem severozápadním od křižovatky lesních cest, tj. přes okresní silnici směrem do vnitrozemí. Po umlknutí střelby se velitel hlídky dovolával smluveným znamením druhého člena hlídky a když se ho nemohl dovolat, připlazil se na jeho místo a zjistil, že druhý člen hlídky je mrtev (prostřelená hlava v čele). Po střelbě slyšel velitel hlídky od silnice z rakouské strany výstřel z pistole a signály pískáním (jak se později vyšetřilo těmito signály byli upozorňováni narušitelé, kde se mají shromáždit).

Postup velitele roty:

V 19.15 hod. hlídka na ochranu budovy slyšela dvě krátké dávky a několik jednotlivých ran z prostoru celního úřadu. Hlídka to okamžitě hlásila dozorčímu útvaru, který vyhlásil bojový poplach a poslal jednoho vojína pro zástupce velitele roty ppor. Starého. V zápětí poslal dvě dvojčlenné hlídky osobním autem do prostoru celního úřadu. Když se zástupce velitele roty ppor. Starý dostavil na útvar, vrátilo se osobní auto, které odváželo hlídku a řidič hlásil, že jeden člen hlídky je zastřelen.

Ppor. Starý situaci ihned hlásil na velitelství praporu a žádal o posilu. Pak vypravil jednu trojčlennou hlídku se psem, dále jednu trojčlennou a dvojčlennou hlídku bez psů do prostoru, kde byla hlídka napadena. O něco později odešel na toto místo sám s velitelem roty por. Šebestou.

Postup velitele praporu:

Velitel praporu, když si ověřil zprávu velitele roty, v kterých místech došlo k použití zbraně, vydal rozkaz sousedním útvarům roty Krabonoš k obsazení stanovených míst. Jelikož podle zprávy ppor. Starého nepřítel pronikl do vnitrozemí (hlášení velitele hlídky po útěku narušitelů), nařídil velitel praporu, aby byla odříznuta nepříteli ústupová cesta přes hranici a jednotku složenou ze štábu praporu rozmístil tak, aby prchající byli v okruhu uzavřeni. Po vydání těchto rozkazů a provedeném opatření hlásil zprávu velitelství oddílu a žádal o další posilu. Nato velitel praporu vydal rozkaz stáhnutí všech služebních psů v rámci praporu a odjel na rotu Krabonoš, kde se ujal řízení dalších operací. Na útvar Krabonoš přišel i velitel lidových milicí z Nové Vsi a řekl, že slyšel střelbu na státní hranici a ptal se, zda nemá být lidové milice použito. V dohodě s velitelem praporu bylo milice použito jako čtyřčlenných hlídek v prostoru Nové Vsi.

Psovod, který byl ihned nasazen na stopu se vrátil ve 20.40 hod. a hlásil, že pes stopu nevypracoval.

Postup velitele oddílu:

Po telefonické zprávě velitele praporu vyrozuměla dozorčí služba náčelníka štábu, který se ihned odebral na velitelství oddílu, vyhlásil bojový poplach a nechal přistavit motorová vozidla.

Velitel oddílu s komisí, když se přesvědčil, že se narušitelé skutečně vrátili přes státní hranici na rakouské území, odebral se na místo přestřelky. Jelikož zde bylo střeleno z několika zbraní a bylo podezření, že druhého člena hlídky mohl zasáhnout i velitel hlídky (nalezená střela z pušky v daném směru), dal velitel oddílu rozkaz, aby na místo byli povoláni orgánové IV. Oddělení KVNB (Krajské velitelství národní bezpečnosti). Vyrozumění byli dne 1.10.1951 08.00 hod. telefonicky a dostavili se na místo v 10.30 hod.

Závěr vyšetřovací komise:

Hlídka, která postupovala směrem ke státní hranici v důsledku zvýšené činnosti v daném prostoru zalehla poté, když spatřila siluety třech osob a připravila se k zákroku. Nechala osoby projít od hranice do vnitrozemí a asi ve vzdálenosti 4-5 kroků vyzval velitel hlídky všechny tři osoby: „Stůj, zde Pohraniční stráž!“ Druhý člen hlídky natahoval samopal, aby ho mohl použít (což je zřejmé z toho, že v nábojové komoře byl zasunut náboj, který měl nepatrnou stopu od nárazu úderníku samopalu). K samotnému výstřelu však nedošlo proto, že byl střelen z bezprostřední blízkosti do čela čtvrtým narušitelem, který zde již dříve byl zalehnutý a zajišťoval průchod ostatním třem. Tento pátrač narušitelů zaujal své stanoviště v době, kdy byla hlídka na postupu a slyšela v daném směru pohyb. Když hlídka postupovala dále, uviděla již jen tři narušitele, neboť čtvrtý byl již skryt a zajišťoval průchod ostatním na křižovatce lesních cest. Když pátrač narušitelů uslyšel, jak člen hlídky natahuje samopal, vypálil na něj dávku buď ze sovětského samopalu, nebo z pistole zn. Mauser. Velitel hlídky byl v domněnku, že střílí druhý člen hlídky a proto za prchajícími vystřelil dvě rány z pušky. Při výslechu na otázku: „Proč nepoužil granátu?“ Uvádí, že byla naprostá tma, a že se obával, že v případě hození granátu mohl být sám zasažen, kdyby granát narazil na strom. Když střelba utichla, dával signál druhému členovi hlídky. Když se ale voj. Ruso neozýval, připlazil se

k němu a zjistil, že je mrtev. V té chvíli také zaslechl signály na rakouské silnici u státní hranice, kterými se narušitelé svolávali. V zápětí dojelo na místo služební auto z velitelství roty, které přivezlo hlídku na uzavření hranice a odvezlo zastřeleného člena hlídky na útvar.

Z případu je patrné, že narušitelé použili nové taktiky tak, že jeden zajišťoval průchod ostatním postupujícím. Není vyloučeno, že i na hranicích byla další část skupiny, která kryla postup ostatním a která dávala signály po střelbě.

Postup hlídky a její rozmístění bylo v celku dobré. Vystřelené projektily, prázdné nábojnice a puška velitele hlídky byly poslány k posouzení znalcům.

Přepis dokumentu ABS Kanice.

Voj. Adam Ruso narozen 20.3.1928 Plešivec okr. Rožňava, národnosti slovenské, cikánské, dělník, ženatý, dvě děti ve věku 3 a 1 rok, naposledy trvale bytem Žatec Václavská ulice 470, manželka Margita v domácnosti. Vojenskou základní službu nastoupil 1.10. 1951 u PS útvaru 3369 Krabonoš jako psodv. Hovořil slovensky a maďarsky.

Výpověď des. Michala Vanko.

Desátník Michal Vanko byl slovenské národnosti a pocházel z Piešťan. U PS útvaru Krabonoš sloužil od 1.4. 1950 ve funkci velitele hlídky. Po sdělení nutných formalit a úvodní části protokolu k věci vypověděl:

Kolem 18:45 hod. jsme přišli na okraj lesa, kde jsme zalehli a střežili okolí. Asi po pěti minutách jsem zaslechl jakýsi praskot ze směru od prostoru U Křížku na našem území. Měl jsem dojem, že to je ve vzdálenosti asi 50 až 60 m od nás, a že praskot pochází od nějaké osoby, která prochází lesem. Na rakouské silnici, která je vzdálena asi 80 až 100 m od místa kde jsme leželi, jsem zaslechl také nějaké kroky. Na uvedeném místě jsme leželi asi 10 minut a poté jsme pokračovali po lesní cestě směrem ke státní hranici. Od tohoto místa jsme odešli asi 50 m. Když jsme přišli na místo, kde se křížují dvě stezky od státní hranice, určil jsem vojínu Rusovi nové stanoviště a zde jsem ho poučil, aby byl velice opatrný a střelil pouze na můj rozkaz. V této době byla v lese již úplná tma a náš rozhled byl do vzdálenosti asi 8 m. Voj. Rusovi jsem určil přesně místo, kde má zalehnout a určil jsem mu směr ke státní hranici, který má střežit. Voj. Ruso zalehl u silnějšího stromu, já jsem ulehl do vzdálenosti asi 4 m od něj rovněž ke stromu.

Já jsem střežil směr od hranic do vnitrozemí. Když jsme na tomto místě leželi asi 7 min., zahlédl jsem v průseku stezky vedoucí od hranic do vnitrozemí pohybovat se tři postavy směrem k nám. Jedna z postav šla vpředu a za ní ve vzdálenosti asi 3 kroků ji následovaly dvě další postavy. Všechny tři osoby jsem nechal projít kolem mne v těsné blízkosti, a když poslední z nich byla ode mne vzdálena asi 5 m, takže všichni byli ke mně obráceni zády, zvolal jsem: „Zde Pohraniční stráž. Stůj! Ruce vzhůru!“ Ještě jsem svou výzvu nedokončil a již jsem zahlédl a slyšel jsem, že právě v místech, kde ležel Ruso, bylo vystřeleno více ran. Podle zvuku ran byly tyto vystřeleny rychle za sebou a já jsem předpokládal, že rány vystřelil

voj. Ruso, jelikož byl vyzbrojen samopalem. Po skončení střelby jsem zaslechl jakési zasténání, respektive vzdech. Poté jsem opakoval znovu výzvu:“Stůj! Stůj!“ Poté jsem do místa, kde jsem předpokládal tři postavy, vystřelil rychle za sebou dvě rány z pušky. Mohu udati, že po mé střelbě jsem nezaslechl žádný hluk a ani jsem neslyšel, že by se z místa někdo vzdaloval.

Po nějaké chvíli jsem dával znamení sykotem Rusovi, ale on mi neodpovídal. Volal jsem na něj jeho jménem, do místa kde ležel, jsem hodil několikrát borovicovou šišku a pak i menší větev, ale nedostal jsem žádnou odpověď. Proto jsem se k Rusovi doplížil a zjistil jsem, že leží obličejem vzhůru a podle pohmatu jsem zjistil, že mu netluče srdce. Poté jsem odskočil ke stromu na druhou stranu a očekával, co se bude dít dále. Krátce na to se ze vzdálenosti asi 30 m ode mne v blízkosti státní hranice ozval výstřel. Asi za dvě minuty po výstřelu jsem zaslechl ze stejného místa hvízdání, které se opakovalo 10x až 15x. Jednu chvíli jsem si myslel, že je to některá z našich hlídek, proto jsem také zapískal, ale nedostal jsem žádnou odpověď. Asi po dalších pěti minutách přijela vozidlem naše hlídka, kterou jsem informoval o situaci. Já sám jsem zůstal na místě střežit až do 21:00 hod.

Ohledání místa činu. Výpis.

Ohledání bylo provedeno dne 1.10.1951 v 10:00 hod. Na křižovatce lesních cest vedoucích směrem severovýchodním po pravé straně u stromu ve východním směru ve vzdálenosti asi 3 m od křižovatky, byla nalezena velká krevní kaluž krve. V okolí tohoto místa byly nalezeny 3 vystřelené nábojnice ráže 7,62 mm. Ve vzdálenosti asi 2 m opět směrem severovýchodním od shora uvedeného místa kaluže krve, bylo vřesoviště značně pováleno. Toto místo nasvědčuje tomu, že zde někdo ležel. Za shora uvedeným místem kaluže krve směrem východním ve vzdálenosti 4 m byla nalezena na zemi střela ráže 7,92 mm na svém konci značně deformována. Ve stromu, kde vedle kaluže krve v borovici ve výši 30 cm od země směrem severovýchodním byl nalezen vstřel do kmene tohoto stromu. Střela do kmene vnikla ze směru severovýchodního.

Ohledání uvedeného místa činu jest vřesovité a bylo nalezeno pouze na různých místech několik nezřetelných stop nehodících se pro zajištění, které však nasvědčovaly tomu, že na místě činu bylo přímo respektive se pohybovalo více osob.

Další prohlídkou okolí bylo zjištěno, že přes severovýchodní cestu směrem západním od kaluže krve vedou stopy v jehličí až na druhý okraj lesní cesty ke skupině dvou stromů. U těchto stromů téměř na okraji uvedené cesty byly nalezeny dvě vystřelené nábojnice z pušky ráže 7,92 mm. V těchto místech bylo vřesoviště značně pomačkané. Pomačkání nasvědčovalo tomu, že v těchto místech někdo ležel.

Podle výpovědi des. Michala Vanko, který byl svědkem případu, byla provedena rekonstrukce a místo bylo fotografováno. Fotosnímky se připojují rovněž v příloze č.2.

Zajištění stop.

Tři nábojnice ráže 7,62 mm, střela z vojenské pušky ráže 7,92 mm a dvě prázdné nábojnice nalezené na místě činu byly zajištěny.

Vzhledem k tomu, že ve stromě, jak jest shora uvedeno, nacházel se vstřel a výstřel nebyl nalezen, bylo nutno přikročit k poražení stromu, aby mohla být střela zajištěna. Toto bylo provedeno. V okolí místa vstřelu ve kmenu byly nalezeny další 4 střely z toho 3 střely ráže 9 mm a jedna střela ráže 7,62 mm. Dále zde byl nalezen úlomek z pláště střely. Rovněž tyto střely byly zajištěny. Jiných stop na místě činu nalezeno nebylo. Zajištěné střely, nábojnice, jakož i úlomek střely byly zaslány ke kriminálně technickému hodnocení MNB VVB sektor 4 Praha. Současně byla zaslána puška Mauser vz. 98 č.6304 ráže 7,92 mm, kterou byl ozbrojen des. Vanko, jelikož stávalo podezření, že střela z vojenské pušky na místě činu nalezená byla vystřelena z této zbraně.

Pátrání.

S poukazem na místě činu nalezené stopy byl v místech kde des. Vanko udal, že naposledy viděl muže, kteří přecházel hranici, tj. na severovýchodní cestě směrem do vnitrozemí nasazen služební pes Aida, za vedení št. stržm. Karla Markvarta od KV-NB odd. 4 České Budějovice. Pes po zachycení stopy tuto sledoval v lese po levém okraji severovýchodní cesty, do vzdálenosti asi 30 m od křižovatky, poté odbočil doprava a stočil se směrem východním a u státní silnice vedoucí z Rakouska na hranici ČSR musel býti ze stopy sveden, jelikož zde nebylo možno po stopě pokračovati.

Po střelbě a po vyhlášení poplachu u PS-útvary Krabonoš, byly do ohroženého místa vyslány dvě dvoučlenné hlídky za účelem střežení státní hranice. Uvedené hlídky v tomto prostoru nikoho nezastihly.

Kriminálně technický posudek a zhodnocení zajištěných stop z místa činu. Výpis.

Za účelem protokolárních výpovědí svědků byla přezkoumána služební zbraň zastřeleného voj. Ruso a to služební samopal, kterým byl ozbrojen. Při tomto bylo zjištěno, že z předmětné zbraně nebylo vystřeleno. Toto bylo zjištěno prohlídkou samopalu, jakož i okolnosti, že v zásobníku nechyběly žádné náboje. Zbraň jinak byla schopna ke střelbě.

...vojenská střela ráže 7,92 mm, částečně zdeformována, byla vystřelena z pušky Mauser vz. 98, číslo 6304 K, kterou byl ozbrojen des. Vanko. K této střele náleží úlomek pláště střely, nalezený v kmenu stromu, u něhož ležel zastřelený voj. Ruso. Ostatní střely a nábojnice na místě činu zajištěné jsou starého původu a nebyly při předmětné srážce použity.

Z tohoto posudku je jasné, že na místě činu nebyly nalezeny žádné střely a nábojnice, které by pocházely ze zbraně pachatele, který měl v uvedené době na předmětném místě použít střelné zbraně. Naproti tomu jest však prokázáno, že pachatelé zde skutečně zbraně použili. Tyto rozpory lze si vysvětlit jedině tím, že pachatelé měli opatřeny zbraně nějakým zařízením

pro zachycení nábojnic po výstřelu. Tímto se pachatelé – teroristé – zajišťují pro případ dopadení, aby nebyli usvědčeni z jimi spáchaných trestných činů, při kterých na místě činu byly nalezeny nábojnice.

Uvedený posudek o úlomku střely, jakož i o střele samé prokazuje, že zajištěná střela z vojenské pušky byla vystřelena ze zbraně des. Vanko a úlomek střely nalezený v kmenu stromu, u něhož byl voj Ruso zastřelen je součástí této střely. Toto zjištění pak prokazuje, že des. Vanko musel střílet do míst, kde ležel voj. Ruso. Tímto výstřelem byla bezprostředně ohrožena bezpečnost voj. Ruso.

Touto prokázanou okolností stává podezření, že voj. Ruso by mohl být zastřelen výstřelem des. Vanko. V daném případě jednalo by se o usmrcení z nedbalosti. Des. Vanko sám tuto možnost vylučuje a na svojí obhajobu udává, že byl bezpečně přesvědčen, že střílí do směru, kde se nacházeli v té době pachatelé. Místo, kde zalehl voj. Ruso bylo mu přesně známo a v pravém okamžiku se des. Vanko domníval, že voj. Ruso střílí ze své zbraně proti pachateli.

S poukazem na výsledky posudku byl des. Vanko znovu ve věci vyslechnut a jeho výpověď je uvedena jako druhá část přílohy č.4. V této části výpovědi vyličuje des. Vanko případ tak jako při prvním výslechu a neprovedl v základě žádné změny. Po předestřené skutečnosti, že střela vystřelena z jeho pušky zasáhla kmen stromu, u kterého ležel voj. Ruso, připustil možnost, že do tohoto směru střelil a to pouze pod vlivem vzniklé situace a částečného duševního napětí v očekávání dalších událostí.

Nebylo bezpečně prokázáno, že by voj. Ruso byl zastřelen střelou z vojenské pušky des. Vanko. Tato okolnost nebyla však ani vyvrácena. Pro možnost zastřelení voj. Ruso střelou z pušky des. Vanko, svědčí posudek o zkoumání střel a nábojnic a zejména okolnost nálezů zlomků střely z vojenské pušky v kmenu stromu, u kterého ležel voj. Ruso. Jiných přímých důkazů pro toto podezření není.

Proti tomuto podezření stojí zde posudek MNB ad /f , ve kterém se uvádí že výstřel z pušky des. Vanko, zanechává rozptýl prachu pouze do vzdálenosti 40 cm od opuštění střely z hlavně zbraně. Lékařským ohledáním a protokolem o pitvě bylo konstatováno, že zastřelený měl částičky střelného prachu v okolí vstřelu do hlavy. Tyto obě skutečnosti prokazují, že voj. Ruso byl zastřelen z bezprostřední blízkosti nejdále 40 cm ústí hlavně od místa vstřelu.

Des. Vanko proti tomuto tvrdí, že svoje stanoviště před střelbou vůbec neměnil, t.j. byl vzdálen 6,40 m od voj. Ruso a podle kaluže krve nalezené v místě, kde byl voj. Ruso zastřelen, také ani on svoje místo, které mu určil des. Vanko, nezměnil. Jeho tvrzení, že místo, které zpočátku označil a v jehož blízkosti byly nalezeny vystřelené nábojnice z jeho pušky, neměnil, nebylo šetřením vyvráceno.

Stojí zde však skutečnost, že v těsné blízkosti zavražděného ve vzdálenosti 2 m , bylo nalezeno vyležené místo ve vřesovišti. Kdo v těchto místech ležel zjištěno nebylo a Vanko sám udává, že v těchto místech nezalehl. Toto by tudíž nasvědčovalo tomu, že zde mohl ležet jeden z pachatelů. V případě, že by i Vanko mohl ležet v těchto místech a odtud střílet po pachatelích a nešťastnou náhodou zasáhnout voj. Ruso, nemohla by pak být na svém místě nalezena střela z vojenské pušky, jelikož toto místo je v opačném směru dráhy letu střely.

Vzhledem k tomu, že pitvou nemohlo býti, ani jiným způsobem nebylo bezpečně zjištěno z jaké zbraně a o jaké ráži byl voj. Ruso usmrcen, není možno vyloučit, že voj. Ruso byl

zastřelen des. Vanko. S poukazem na vylíčené okolnosti nutno vyloučit úmyslné jednání, jakož i jiné nepřátelské jednání ze strany des. Vanko.

Z důvodů výše uvedených zasílá se oznámení na vědomí a k posouzení nižšímu vojenskému prokurátoru v Praze. Opis tohoto oznámení pro vraždu na neznámého pachatele zasílá se okresní prokuratuře v Třeboni.

Zastřelený voj. Adam Ruso byl po pitvě převezen do svého rodiště a podle sdělení PS-útvary České Budějovice pochován na hřbitově v Plešivci okr. Rožňava.

Fotodokumentace z rekonstrukce na místě činu.

*Pohled směrem ke SH
voj. A. Ruso vpravo vzadu des. M. Vanka*

Z pohledu převaděčů od SH. Vpředu pozice

vpravo vzadu des. M. Vanka

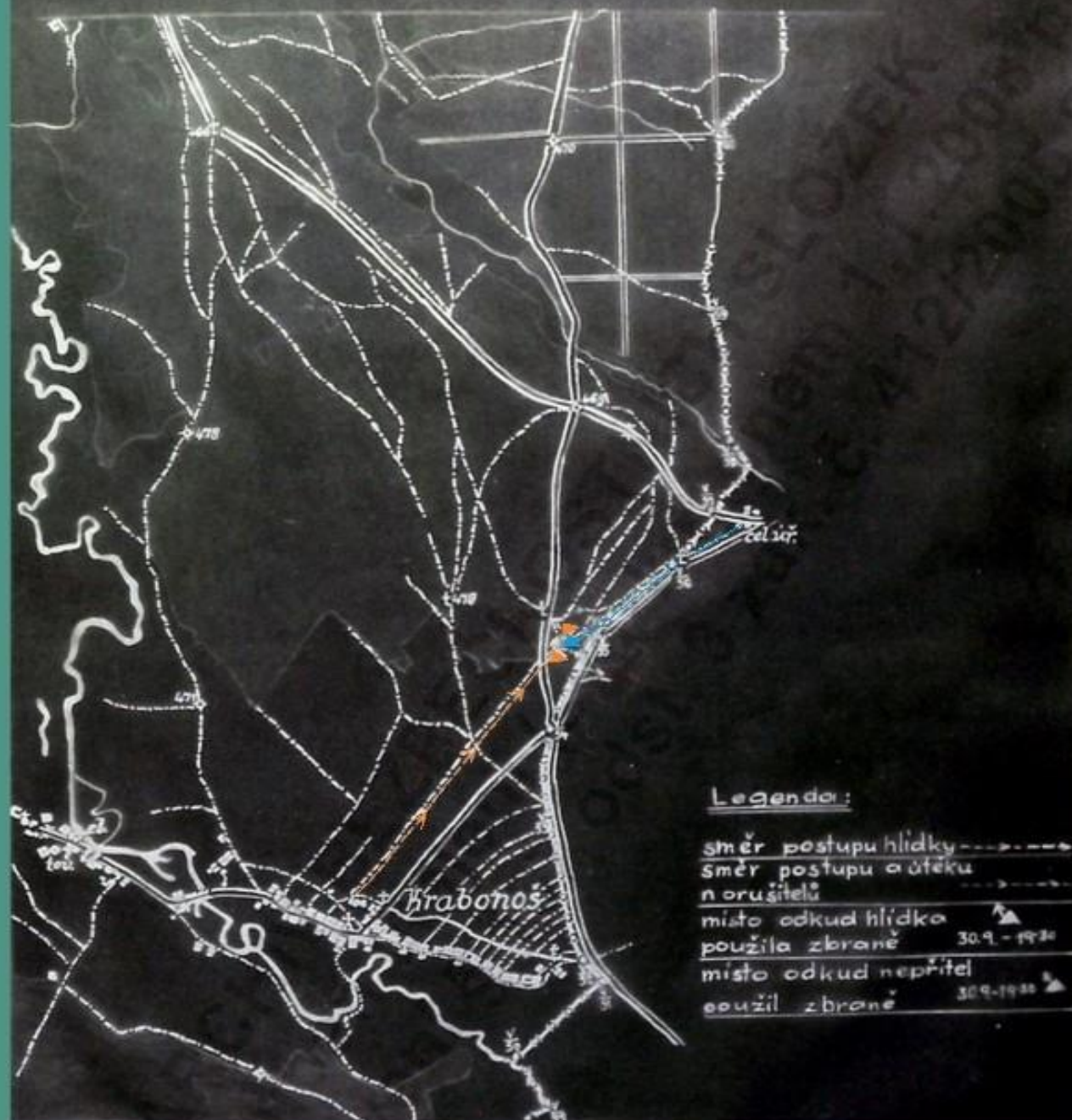

Zadní pohled na pozici hlídky PS - vpředu vlevo des. M. Vanko vzadu voj. A. Ruso

Pozice zastřeleného vojína Adama Ruso

Náčrtek místa použití zbraně.

Oranžová trasa postupu hlídky, modrá trasa postupu agentů.

Silnice v Rakousku

13. Krajský les.

Legendá:

1. Místo kde zahli do pal. post. des. Wanka M. a kde byly nalezeny dvě puškové nábojnice.
2. Místo kde zahli do pal. post. voj. Ruso ve vzdálenosti 5m od des. Wanka a kde byl zastřelen neznám. pachatel.
3. Místo kde pravděpodobně ležel jeden z pachatelů ve vzdálenosti asi 4m od voj. Ruso, kterého pak zastřelil.
4. Místo kde byla nalezena pušková strela ve vzdálenosti 4.5m od mrtvého voj. Ruso.
5. Strom ve kterém byly nalezeny strela - t.j. místo kde měl hlavu voj. Ruso který byl pachatelem strelen do čela a kde rovněž byly nalezeny zastřelené nábojnice se straně pachatele.
6. Směr příchodu a odchodu pachat. od a ke státní hranicím ČSR a Rakouska.....

Silnice v ČSR směr Křeboň....

Čes. Rudějovice, dne 1.10.1951.
Vron. stráž.

Protokol

o soudní pitvě mrtvoly voj. Adama R u s o konané dne 1. října 1951 v 15. 30 hod. v nárnici hřbitova obce Krabonův okr. Třeboň.

Přítomni byli: zást. soudu:

svědek: por. Š e b e s t a Zdeněk

odborní znalci lékařů:

ppor. MUDr. N e š a s Oldřich

čst. asp. F r a n c e k Lumír

zapisovatel: des. H o r á č e k František.

A. Zevní prohlídka mrtvoly

- Jde o mrtvolu muže střední postavy přiměřené výšiv. Stuhlost mrtvolná vyvinutá posmrtné skvrny vyvinuty na zádech a kyčlích.
1. Hlava: V levé krajině čelní asi 1 cm od střední roviny na hranici vlasů otvor o průměru 8 mm. Krajina čela nad kořenem nosu poseta drobnými ranami /z největší pravděpodobnosti způsobené střelným prachem/ Hranice pole těchto ranek směrem nahoru je ohraničena rovnou linií asi uprostřed čela skolečnou poněkud doprava dolů. Na obouh víčkách očních vyvinuté značné podlitiny krevní barvy fialové. Na horním rtu střížený knírek, rty bledé, brada hladce vyholena.
 2. Trup: Neshledáno v něm změn.
 3. Horní končetiny: Na levém předloktí tetování mezi jiným se jménem Margita.
 4. Dolní končetiny: Na vnitřní straně levého stehna krátká stará operační jizva.
 5. Krajina týlní: V levé krajině týlní asi 2 cm od střední roviny 2 cm nad hrbolom kostí týlové otvor nející v průměru 1 cm.

B. Pitva hlavy.

1. Otevření dutiny lební: Po odklopení některých pokrývek lebních zjištěno toto: v krajině týlní v místě dříve popsaném je otvor o průměru 21/2 cm s úlomky kostními vyraženými ven. Na temeni hlavy rozsáhlý výron krevní. V krajině čelní v místě dříve popsaném kruhovitý ostře vyražený otvor o průměru 8 mm. Od levého nosního očníce se táhne směrem k otvoru podélná zlomenina, která pokračuje dále až do krajiny temenní odkud zahýbá k levému spánku. Franklinou vyřezávají částky mozku.
2. Otevření lebky: Po odklopení krytu lebního /calvy/ : calva s vnitřní strany otvor kosti čelní i zevnitř vyražených ostrých okrajů. Otvor kosti týlní s vnitřní strany rovněž ostrých okrajů s paprakovitou zlomeninou. Duranater / podlebnice / v krajině čelní / v místech zlomeniny roztržena. † krajině týlní duranater rovněž roztržena. Po odklopení podlebníče smyx se jeví rozsáhlý výron.

3. Pitva mozku: Přední část čelního laloku rozdroena. Vstředný kanál lze sledovati mezimozkem do týlového laloku pravého. Rezy pravé části mozku nevykazují změn. Rezy levou částí mozku ukazují v různých rovinách zachycené řezy vstředných kanálů který probíhá čelním lalokem, mezimozkem a týlním lalokem. Rezy mozečkem nevykazují žádných změn.

C. Dutina tělní neotvírána.

D. Závěr.

Smrt vojína R u s o Adama byla způsobena projektilem ze středně zbraně / ráži nelze určit /, který vnikl do dutiny lebni v krajině čelní a dutinu lebni opustil v krajině týlní. Příčinou smrti bylo rozrušení mozku. Ani včasná lékařská / Smrt nastala okamžitě a ani včasná lékařská pomoc nebyla sto smrti zabrániti.

Skončeno dne 1. října 1951 v 17.20 hodin.

Jan Lehký
svědci

doc. K. Hlaváč
písař

Dr. K. Hlaváč
Dr. K. Hlaváč
znaleci lékaři

Výpovědi pachatelů.

Karel Bednář narozen 9.11.1922 v Rapšachu, okres Třeboň, povoláním klempíř, naposledy trvale bytem Rakousko, Vídeň III, Neudergasse 15, svobodný, národnosti české, čsl. státní příslušnosti, školní vzdělání obecná škola a 1 tř. měšťanské školy, vojín v záloze, rodiče František Silný a Barbora rozená Bednářová, nemajetný, trestaný 3mi měsíci vězení, bez pol. příslušnosti. Agent chodec, vycvičen k podvratné činnosti na území ČSR, člen převaděčské skupiny v prostoru Vitorazka. Odsouzen k doživotí, později mu byl trest snížen na 25 let. V rámci amnestie propuštěn na svobodu v roce 1965. Zemřel přirozenou smrtí 24.9.1987.

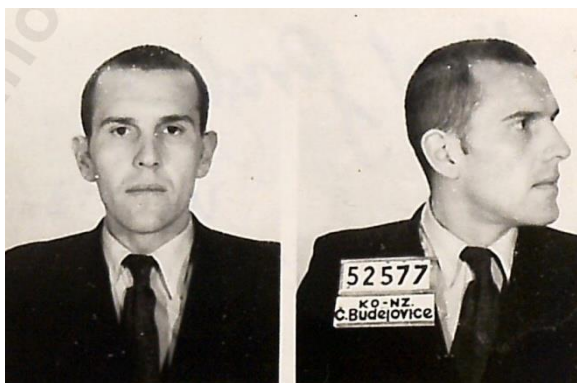
Koncem září 1951 jsem byl společně s Gruberem a naším nadřízeným orgánem Axmanem vyslán do ČSR s úkolem převést přes čsl. státní hranici agenta slovenské národnosti krycím jménem Štefan. Po překročení čsl. státních hranic již na území ČSR došlo však mezi námi a příslušníky čsl. pohraniční stráže k přestřelce a proto jsme se z těchto důvodů vrátili zpět do Rakouska, aniž bychom daný úkol splnili.

Průběh celé události pak podrobně dále vypověděl. Čsl. státní hranice jsme všichni tři překročili v noci dne 30. září 1951 v prostoru mezi státní silnicí a obcí Krabonoš. Na území ČSR jsem já postupoval první a za mnou vedle sebe šel Gruber s agentem Štefanem. Všichni tři jsme byli ozbrojeni pistolemi, které jsme drželi připravené ke střelbě. Já sám jsem měl pistoli zn. Radom ráže 9 mm. Když jsme od státních hranic ušli asi 100 m a nacházeli jsme se právě na křižovatce lesních cest, bylo na nás zvoláno: „Stůj!“ a ihned po zvolání bylo vystřeleno. Odskočil jsem do lesa po levé straně, kterým jsem utíkal z místa střelby. Po uběhnutí asi 8 m jsem slyšel dávku ran hned na to zasténání raněné osoby. Po uběhnutí asi 25 m jsem se zastavil, avšak polekal jsem se šramotu z levé strany, a když jsem se rychle otočil, vyšla mi z mojí pistole rána. Po této ráně jsem utíkal směrem ke státní hranici a při tom jsem slyšel jednotlivé rány z pistole. Zastavil jsem se teprve po uběhnutí asi 300 m, kdy již jsem věděl, že se nacházím na území Rakouska. Zde jsem několikrát zapískal za tím účelem, abych k sobě přivolal společníky. Asi po 2 minutách za mnou přišel Gruber a sdělil mi, že při zvolání hlídky PS se lekl a při tom zmáčkl spoušť svojí pistole zn. Mauser ráže 9 mm, čímž najednou vystřelil všechny náboje. Společně s Gruberem jsme pak pískáním dávali znamení agentu Štefanovi, který však za námi nepřišel. Z toho důvodu jsme potom odešli do Gmündu, odkud jsme taxíkem odejeli do Vídně, kde jsme naši přestřelku s hlídkou PS hlásili Axmanovi

s tím, že agent CIC „Štefan“ se nevrátil. Druhý den jsme se sešli s naším řídicím orgánem Knorem, který nám vytýkal, že jsme z místa přestřelky neměli utíkat. Při tom nám řekl, že agent CIC „Štefan“ proti hlídce PS vystřelil celý zásobník ze svojí pistole a že se vrátil.

Miloš Knor krycím jménem Mr. Georg nebo Mr. Petr, pocházel z Moravy, major dělostřelectva v čsl. armádě. Pracoval ve skupině gen. Moravce. Řídící orgán Axmana, Grubera, Bejčka, Bednáře ad.

Axman krycí jméno muže ve věku asi 50 let, 160 cm vysokého, tlustého, vlasy světlé dozadu česané, oči světlé, chodil slušně oblekaný a dělal dojem úředníka. Původem se jednalo o Rakušana který mluvil anglicky, francouzsky, španělsky, německy a částečně slovensky a maďarsky. Patřil do skupiny gen. Moravce a zodpovídal za vysílání agentů.

Karel Gruber narozen 1927, syn zemědělců z Rapšachu, celá rodina se přihlásila k německé národnosti. V roce 1944 byl povolán k vojenské službě u SS, sloužil ve Spreenhagenu jihovýchodně od Berlína. Byl zajat Rudou armádou. Do ČSR se vrátil údajně s 1. Čs. armádním sborem. V červnu 1945 byl jako bývalý voj. SS zatčen a předán do Sovětského svazu, kde až do prosince 1949 pracoval v pracovních táborech v oblasti Penza-Kujbyšev a Kursk. Měl se vrátit do ČSR, ale odešel k tetě do Neu Nagelbergu odkud začal ilegálně přecházet státní hranici. V říjnu 1950 prodělal výcvik CIC USA k podvratné činnosti proti ČSR. Pracoval jako agent chodec, převaděč a spojka pro gen. Moravce. Popraven 29.5.1954 v 05:15 hod. ve věznici Praha Pankrác.

Karel Gruber byl ve své výpovědi podrobnější a upřesnil jak přípravu a instruktáž agentů před akcí řídicími pracovníky tak i průběh akce samotné.

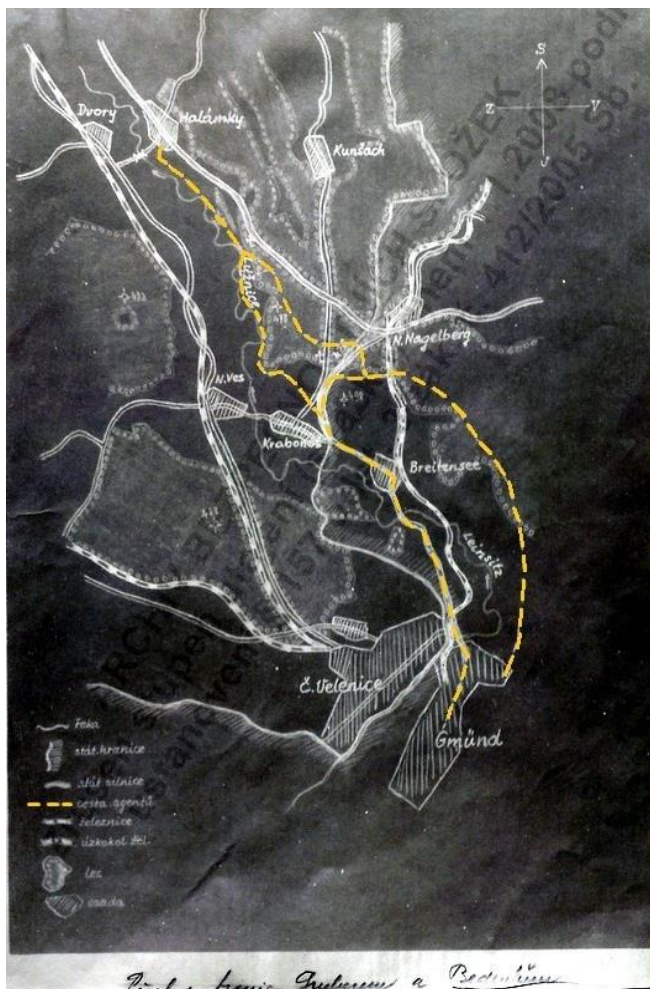
Dne 30. září 1951 přišel ke mně v dopoledních hodinách do bytu „Axman“ a sdělil mi, že se mám společně s Bednářem dostavit odpoledne na schůzku s „Knorem“ a ještě jedním agentem do parku Börse. Po odchodu „Axmana“ jsem zašel pro Bednáře a připravili jsme se

na cestu do ČSR. Odpoledne jsme se dostavili v 01:30 hod. na ujednanou schůzku s „Knorem.“ Zde nám „Knor“ sdělil, že má v parku jednoho agenta, kterého ještě neznáme a kterého nutně potřebuje ještě dnes dopravit do ČSR. O agentu nám sdělil, že je to velmi šikovný chlapík, že má spoustu známých a dobré spojení v ČSR. Kladl důraz b to, abychom ho bezpečně dopravili do ČSR neb jest to osvědčený pracovník již z jiných míst akcí, odkud nám nesdělil. Dále nám sdělil, že agent má rakouskou průkazku, kterou nám předá po překročení hranic neb vracet se bude jinou cestou.

Nato Knor odešel pro agenta do parku a vrátil se opět k nám na chodník u parku, kde jsme hovořili. Ještě bych chtěl dodat, že než Knor odešel pro agenta, požádal nás, abychom agentovi neříkali svá jména a neoslovovali jej jiným jménem. Když se vrátil Knor s agentem, představil nám ho jako „Štefana.“ Byl to muž ve stáří 45 roků, 170 cm vysoký, silnější postavy, kaštanových vlasů na pěšinku česaných, hnědých očí, červeného nosu jako piják a hovořil slovensky. „Štefan“ byl v podnapilém stavu, což bylo poznat z jeho hovoru. Já a Bednář jsme agenta „Štefana“ převzali od Knora, který nám ještě řekl, abychom po cestě nehovořili česky, ve vlaku abychom nechali sedět agenta samotného a seděli poblíž, abychom ho měli stále na očích, na nádraží, aby nešel nikde pít žádné lihové nápoje a protože nemá peníze rakouské, abychom mu zakoupili jídlo z našich peněz.

Z Vídně jsme odejeli z nádraží Františka Josefa Vídeň IX osobním vlakem ve 14:30 hod. do Gmündu, kam jsme přijeli před 18:00 hod. Zde jsme zašli k taxikáři Steindlovi, který však nebyl doma a proto nás vezla jeho manželka. Řekl jsem jí, že jedem do Neu Nagelbergu a hned ve Gmündu jsem jí za tuto cestu zaplatil asi 50 Sch. Když jsme přijeli před Neu Nagelberg k místu, kde jsme přecházeli hranice, požádal jsem Steindlovou, aby zastavila, načež jsme vystoupili a odcházeli jsme k hranicím. Když jsme přešli hranice do ČSR a pokračovali dále v cestě do vnitrozemí u překopaného místa na lesní cestě, zastavili jsme se a převlékli se do plátěnek. Bednář si oblékl kombinézu a odešel do lesa na stranu. Než se Bednář vrátil vyndal jsem všechny zbraně a položil jsem je na zem. Já jsem si k sobě vzal pistoli automatickou zn. Mauser ráže 9 mm a jeden granát, agent „Štefan“ si vyndal z podpažního pouzdra svou pistoli ráže 7,65 mm, ke které měl dva zásobníky. Tyto si naplnil z krabičky náboji a požádal mě, abych mu natáhl pistoli, protože měl nějaký bolavý palec. Já jsem mu jeho žádosti vyhověl a po natáhnutí pistole jsem mu ji vrátil, načež on si ji nechal již v ruce a vydali jsme se na další cestu. V cestě jsme dále pokračovali v tomto pořadí: první šel Karel Bednář, za ním jsem šel já a za mnou z levé strany šel „Štefan.“ Asi po ujití 100 až 150 m, když jsme přišli na lesní křižovatku, odbočili jsme doprava. Ihned po odbočení bylo na nás zvoláno stůj a hned vystřeleno. Poté jsem zaslechl za sebou zasténání. Trhl jsem sebou a v tom jsem zmáčkl spoušť mé pistole, kterou jsem měl při přechodu hranic v pravé ruce namířenou do země. Když jsem vystřelil, odskočil jsem a cítil jsem, že padám na něco měkkého jako lidské tělo. Když jsem dopadl na zem, pistole mě přestala střílet a později jsem zjistil, že se mi zkřížil náboj v hlavni. Co dělal Bednář nebo „Štefan“ jsem neviděl neb byla velká tma. Ihned jsem vstal ze země a sehnutý jsem doběhl do vysokého lesa po pravé straně. Vtom okamžiku jak jsem vyskočil ze země, slyšel jsem za sebou vystřelit více ran z pistole a když jsem již utíkal, lesem bylo slyšet ještě střílení. Po uběhnutí asi 20 až 25 m jsem uslyšel přede mnou padnout ránu z pistole, načež jsem opět padl na zem a schoval se za strom. Zde jsem ležel asi 3 minuty, a když se nic nehýbalo, zapískal jsem, načež jsem slyšel pískání z vnitrozemí v ČSR. Já jsem myslel, že se mě to ozývá Bednář a proto při každém kroku

k hranici jsem stále pískal. Když jsem přešel hranice a přišel na silnici v Rakousku, objevil se u mne i Bednář, který byl přes hranice dřív než já. Když jsme se sešli s Bednářem, sdělil mi, že si myslí, že jsem již mrtev neb rovněž slyšel zasténání jako já a on myslel, že pochází ode mne. Já a Bednář jsme odešli kousek od silnice do lesa, kde jsme čekali asi 15 min., zda se nevrátí „Štefan.“ Ještě jsme několikrát zavolali „Štefana“ jménem, a protože nám nebylo na toto odpovězeno, vraceli jsme se já a Bednář zpět do Vídně.

V Eibensteinu jsme zašli k jedné ženě, která jest známá Zimmla z Gmündu. Jejího manžela jsme požádali, aby nám zašel do Gmündu pro taxík. Když přijel taxikář Steindl, nasedli jsme a odejeli do Vídně. Ve Vídni jsem taxikáře požádal, zda může čekat do poledne, že nemám u sebe peníze. Na oběd jsem vyhledal „Axmana“, kterému jsem sdělil, že se přechod nepodařil, že došlo na hranicích mezi námi a Pohraniční stráží k přestřelce a „Štefan“, že se s námi nevrátil. „Axman“ zaplatil Steindleovi taxík a na odpoledne nám sjednal schůzku. Rovněž i Knorovi jsme hlásili, že se přechod nezdařil a o „Štefanovi“ nevím zda je mrtev neb kde se nachází. Když Knor viděl, že jsme ještě rozrušeni, poslal nás do kina a prohlásil, abychom se nikam nevzdalovali neb s námi ještě potřebuje mluvit. Potom jsme se s Knorem rozešli a později nám Knor sdělil, že „Štefan“ se vrátil druhého dne do Vídně, a že bude do ČSR poslán jinou

cestou. Kterou nám ale neřekl.

Štefan krycí jméno, původem Slovák, který v dané době již působil nějakou dobu v zahraničí, zdržoval se v západním Německu. Stáří 50 let, 170 cm vysoký, silnější postavy, tmavých vlasů česaných na pěšinku, tmavohnědé oči, dle zarudlého nosu a obličeje piják. Podle Grubera zastřelil voj. Ruso právě agent „Štefan.“

Druhá přestřelka.

Dne 13. listopadu 1951 jsem byl vyrozuměn „Axmanem,“ že se mám s Bednářem dostavit druhého dne na schůzku do Votiv Parku. Když jsem s Bednářem na schůzku přišel, dostali jsme od „Axmana“ cestovné asi po 200 Sch pro každého a zbraně. Já jsem dostal samopal americké výroby ráže 12 mm a automatickou pistoli ráže 9 mm, Bednář dostal radomku 9 mm. Za úkol jsme dostali vybrat schránku u Jana Hajny ve Spáleníšti.

Protože nám Bejček již dříve říkal, že by chtěl s námi jít do ČSR, oznámili jsme mu, že jdeme dne 15. listopadu 1951 a proto může jít s námi. Bejček nám sdělil, že do ČSR jde protože má doma adresu na svého bratrance do Ameriky a jde si pro ni. V uvedený den jsme se sešli u mě v bytě a odejeli jsme z Vídně autobusem do Heindenreichsteinu. Zde jsme zašli k Marii Zimmerlové a protože přšelo, zdrželi jsme se zde až do 24:00 hodin. Pak jsme si od Marie Zimmerlové vypůjčili kola, já jsem vzal Bejčka na své kolo a Bednář vezl tašku se zbraněmi. Když jsme přijeli do Finsterau, zastavili jsme u obydlí jistého Šándla, kde jsme kola uschovali v kolně, aniž by o tom někdo věděl. Z Finsterau jsme se vydali lesem ke státní hranici, kterou jsme přešli jako při poslední cestě směrem na Spáleníště. Před Spáleníštěm asi 100 m od okraje lesa jsme zastavili a pozorovali okolí. V lese jsme pak stáli v pořadí: Bednář, který klečel na volném prostranství, za ním asi 5 m vzdálen stál Karel Bejček a nalevo od Bejčka asi tak 2 m jsem stál já. Asi po 3 minutách jsem uviděl po pravé straně ve vzdálenosti asi 100 m od nás dva stíny. Viděl jsem, že i Bednář se dívá tím směrem a hned jsem poznal, že tam nebude něco v pořádku. Chtěl jsem Bednáře upozornit, že je to hlídka Pohraniční stráže a proto jsem se k němu přiblížil. V tom však Bednář vyskočil a dal se na útěk směrem ke hranici. Já a Bejček jsme prchali do vnitrozemí a v tom bylo zvoláno stůj a hned bylo po nás vystřeleno. Jak jsem utíkal, slyšel jsem hvízdát okolo sebe střely a proto jsem skočil do dolíku mezi stromy a Bejček říkal, abych vystřelil. Já jsem zvedl samopal do výšky opačným směrem od hlídky a vystřelil jsem do vzduchu. Po mém výstřelu hlídka odskočila za strom, kde zalehla, načež já s Bejčkem jsme toho využili a obloukem jsme prchali ke hranici. Po uběhnutí asi 100 m jsem znovu zaslechl ze směru, kde hlídka zalehla palbu ze samopalu a po dávce následoval výbuch granátu. Bejček na útěku zahodil síťovou tašku, ve které byly dvě kožené aktovky s jedním granátem a lahvičkou lyzolu. V tašce ještě byla Bednářova kombinéza. Asi po 500 m od místa přestřelky jsme dohonili Bednáře a pokračovali společně zrychlenou chůzí k hranicím. Ty jsme překročili ve stejném prostoru jako když jsme šli do ČSR. Po přejítí hranic jsme šli do Finsterau, kde jsme si vyzvedli kola. Já jsem zůstal pod kolnou u Šándla a Bejček s Bednářem odjeli do Heidenreichsteinu k Marii Zimmerlové. Ráno, když u Šándlů vstali, šel jsem k nim do jejich bytu a požádal jsem, zda bych si u nich nemohl uschovat nějaké věci. Zbraně jsem uschoval do sena na půdě a odešel jsem pěšky do Heidenreichsteinu za Bednářem a Bejčkem. U Marie Zimmerlové jsme přespali a druhého dne odpoledne jsme odjeli do Vídně autobusem.

Ve Vídni jsem s Bednářem vyhledal „Axmana“ a ohlásil jsem mu, že se přechod nepodařil a společně jsme mu vyprávěli o naší přestřelce. „Axman“ řekl, že to bude hlásit Knorovi.

Karel Bejček krycím jménem Karel Bauman, pocházel z Rapšachu, zemědělec byl 3x soudně trestaný do zahraničí uprchl 8.7. 1949 do Rakouska a bydlel ve Vídni. Před tím, než se stal agentem pašoval jízdní kola a další věci. Popis 40 roků, 153 cm, štíhlý, světlé dozadu česané vlasy, modré oči, vpravo nahoře zlatý zub. Údajně měl někdy začátkem roku 1953 zastřelil v Gmündu jistého Václava Havleho, který ho chtěl odhalit sovětské komandatuře. Bejček byl stále ozbrojen velkou dvanáctihřannou pistolí.

Výcvik agentů chodců.

Karel Bednář a Karel Gruber byli svými řídicími orgány využíváni často jako spolehliví agenti, kteří se v akcích na státní hranici osvědčili, a proto byli 13. února 1952 odesláni ke speciálnímu zdokonalovacímu výcviku do německého Bad Oberstdorfu. Během šestitýdenního pobytu se učili zakládat, hledat a vybírat mrtvé schránky, střilet, lyžovat, zvětšovat mapy a prováděli různá noční cvičení. Lyžování vedl instruktor pod krycím jménem Mr. Rosi, před útěkem do zahraničí se lyžování věnoval aktivně jako závodník, výcvik v ostatních disciplínách vedl instruktor Mr. Joe. Z výpovědi Karla Grubera:

„Když jsme se učili zakládat, hledat a vybírat mrtvé schránky, rozdělil nás Mr. Joe na čtyři skupiny po dvou osobách, určil nám úsek, ve kterém máme založit schránku, načež jsme odešli vyplnit úkol, aniž bychom dostali nějaké podrobnější informace. Když jsme se vrátili zpět, museli jsme udělat plánek schránky, který jsme odevzdali Mr. Joemu. Druhého dne večer jsme dostali každý plánek, ovšem jiné schránky než té, kterou jsme zakládali a naším úkolem bylo tuto schránku nalézt a vybrat jí. Toto cvičení jsme dělali celkem asi 3x a vždy v noci.“

Dalším cvičením bylo táboření přes noc v přírodě. Na lyžařské výpravě v horách nařídil Mr. Joe, aby absolventi kurzu postavili chatu ze sněhu. Když byla chata hotova, uložili svá zavazadla a spací pytle do chaty a mohli si rozdělát oheň. Potom se zdržovali u ohně, hlídkovali až do ranních hodin a druhý den se pak věnovali lyžování. Po třech dne se vrátili do Bad Oberstdorfu. Jindy zase prováděli noční cvičení tak, že byli rozděleni do dvou skupin, z nichž jedna představovala hlídku Pohraniční stráže v určitém úseku, který byl asi 1 km dlouhý. Druhá skupina měla za úkol projít mezi hlídkou, aniž by však věděla, na jakých stanovištích jsou hlídkující rozmístěni.

Výcviku ve střelbě se Karel Gruber zúčastnil 3x :

„ Poprvé jsme šli pěšky z Bad Oberstdorfu přes Hindelang do Sond Hofenu. Tam na nás čekal americký voják, který nám přivezl zbraně a střelivo. Společně s vojákem jsme všichni odešli na střelnici, která byla po pravé straně Sond Hofenu směrem Choram v úpatí hor. Při tomto prvním cvičení jsme se učili střílet z německého samopalu ráže 9 mm v leže, v kleče a každý jsme dostali dva plné zásobníky. Dále jsme se učili střílet z pistole zn. Fena ráže 9 mm ve stoje. Zpět do Bad Oberstdorfu jsme se vraceli pěšky tou samou cestou. Podruhé jsme naši cestu opakovali opět pěšky na střelnici do Sond Hofenu a zpět jsme jeli autobusem. Při tomto druhém cvičení jsme se učili střílet opět z německého samopalu a pistole zn. Fena, takže jsme

opakovali naše první cvičení. Potřetí jsme šli pěšky do Hindelangu, kde jsme nastoupili do autobusu a jeli dále do Sond Hofenu. Tam nás čekal opět americký voják, který vezl zbraně a střelivo. Při tomto posledním cvičení jsme stříleli opět ze samopalu a z amerického koltu ráže 12 mm.“

Gruber a Bednář na výcviku v Oberstdorfu. Zdroj: evzpomínky.cz/karel-bednar 1987

Mr. Joe krycí jméno, původem Čech, pocházel z Prahy, uprchl v roce 1948, jeho manželka byla Češka z Anglie. Pracoval pro skupinu gen. Moravce. Velitel kurzu v Bad Oberstdorfu.

Mr. Rosi – krycí jméno pro Cyrila Musila, původem Čech z Nového Města na Moravě, lyžař, v roce 1936 se zúčastnil zimní olympiády za ČSR. Pracoval pro skupinu gen. Moravce jako instruktor lyžování v Bad Oberstdorfu.

Eduard Zimmel narozen 1926 zemřel 2019, zatčen v roce 1953, odsouzen v Českých Budějovicích k 7 letům vězení, pracoval v UD Jáchymov. Od dětství přítel Karla Grubera, později pro něj pracoval jako spojka. Pracoval před zatčením jako řidič ČSAD. Obyvatelé

Rapšachu byli po roce 1952 nuceně přesídlováni do vnitrozemí. Zimmelovi pak žili v Úsilném u Č.Budějovic. Zemřel přirozenou smrtí 2019. Sousedních Halámek se přesídlování netýkalo a tak zde zůstali přátelé a známí převaděčské skupiny.

Ladislav Malý krycím jménem Ruda Laco, narozen 13. srpna 1920, Bátovce, okres Levice, Slovensko. Studoval na moravskobudějovickém gymnáziu, které opustil v roce 1935 a odešel na vojenské gymnázium v Moravské Třebové. Přihlásil se do vládního vojska, ale byl propuštěn pro problémy se srdcem. Po osvobození pracoval jako berní úředník v Mikulově, později jako skladový účetní ve Státních lázních Lipová. V polovině roku 1949 utekl do Vídně a chtěl vstoupit do francouzské cizinecké legie. Podmínky přijetí mu ale nevyhovovaly a proto odešel do Německa. Zde byl zadržen německou policií a předán do uprchlického tábora v Ludwigsburgu. Tam byl získán ke spolupráci s CIC k výzvědným cestám do Československa jako agent-chodec. Ladislav Malý byl prvním řídicím orgánem Karla Grubera, společně převáděli osoby na československo-rakouské hranici. Jako jeden z aktérů v případě Babice byl dne 3. července 1951 v poli u Bolíkovíc zastřelen.

Soudní proces.

Dne 26. - 27. dubna 1954 zasedal v Praze Nejvyšší soud. Předsedou senátu byl JUDr. Josef Urválek, žalobcem byl generální prokurátor JUDr. Eduard Švach. Karel Gruber a Karel Bednář byli obviněni jako členové organizované skupiny spolu se třemi dalšími muži a odsouzeni pro spáchání trestných činů:

- 1, velezrady podle § 78 odst. 2 písm. a,b/ odst.1 písm.c/ tr.zák.
- 2, vyzvědačství podle § 86 odst. 2 písm. c/ odst. 1/ odst. 3 písm. c,e
- 3, obv. Karel Gruber ze spáchání trestného činu pokusu vraždy podle § 5, § 216 odst.1/ odst. 2 písm.a/ tr. zák.

a odsouzeni k trestu:

Karel Gruber trest smrti, ztráta čestných práv občanských navždy, propadnutí celého jmění

Karel Bednář trest odnětí svobody na doživotí, ztráta čestných práv občanských navždy, propadnutí celého jmění

V odůvodnění rozsudku k trestné činnosti Karla Grubera soud uvádí:

Obviněný Gruber doznal vyličený skutkový děj až na tu část, která se týká střelby na pohraniční stráž ve dnech 30. září 1951 a 15. listopadu 1951. Gruber se hájil tím, že nestřílel směrem na hlídku, nýbrž v prvním případě z pistole do země, v druhém případě ze samopalu do vzduchu. Soud této obhajobě neuvěřil. Z výpovědí Grubera a Bednáře zjistil soud, že den po první střelbě sám Gruber žádal agenta CIC Knora, aby ho na cestu do ČSR vyzbrojil účinnější zbraní než je pistole, totiž samopalem. Tvrzení, že žádal samopal v přesvědčení, že americká špionážní služba samopaly nemá k dispozici, že tuto jeho podmínku nebude schopna

splnit, a že proto nebude muset plnit další úkoly je na první pohled nepravdivé, v naprostém rozporu se skutečnostmi obecně známými i s dalším jednáním obou obviněných. Při dalších cestách chodili vyzbrojeni vždy alespoň jedním samopalem a ručním granátem. Již z toho, že Gruber požadoval zbraň, která by s větším úspěchem mohla být použita k vražednému útoku na strážce hranic je zřejmé, že je správný závěr, že i po prvé užil zbraně proti dvoučlenné hlídce PS.

Tvrzení obviněného je také zcela nelogické proto, že obviněný – zkušený agent, který měl za sebou již celou řadu přechodů hranic, by nestřílel jen do vzduchu, neboť by tím prozrazoval za noci místo, kde se nachází, poutal na sebe střelbu hlídky a zvyšoval tak riziko svého zásahu. Dále z výpovědi svědka Jana Hajnů zjistil soud, že Gruber a Bednář neprojevil ani nejmenší překvapení, když jim Hajna sdělil, že při přestřelce zastřelili vojína Ruso. Kdyby Gruber mířil do vzduchu jak tvrdí a nikoli proti hlídce, byl by jistě Hajnovi odpověděl, že nenese vinu na smrti vojína Ruso. Totéž by byl řekl i Bednář, s nímž Gruber o průběhu přestřelky hovořil. Právě proto, že na hlídku skutečně mířil, bral bez námitek na vědomí, že vojín Ruso byl zastřelen jeho střelbou. Závěr, že obviněný mířil na dvoučlennou hlídku PS, je v souladu i s oznámením PS útvaru týkající se smrti vojína Ruso.

Pokud jde o druhou střelbu 15.11.1951 obviněný výslovně doznal ve svém protokolu před orgány ministerstva vnitra: „ Proto jsem začal střílet samopalem ve směru hlídky.“ Úvahy, které již byly uvedeny, mají plnou platnost i pro Gruberovu střelbu v tomto případě. Konečně nejvážnějším důkazem je výpověď vojína Václava Kříže, z níž zjistil soud, že po zvolání stůj bylo ve směru proti členům hlídky použito zbraně a vystřelená krátká dávka. Svědek Václav Kříž zaslechl svist letících střel. Považuje proto soud za zjištěno, že Gruber střílel proti dvoučlenné hlídce v úmyslu usmrtit členy této hlídky a to jak dne 30. září 1951, tak i dne 15. listopadu 1951.

Střelbu obviněného Grubera na hlídku pohraniční stráže ve dnech 30.9. a 15.11. 1951 hodnotí soud jako pokus vraždy a to na několika osobách a opětovně. Úmysl obviněného směřoval k usmrcení v obou případech dvoučlenné hlídky a použil k tomu zbraně takovým způsobem a za takových okolností, že k usmrcení členů pohraniční stráže mohlo skutečně dojít. Soud kvalifikoval jednání obviněného Karla Grubera jako pokus vraždy za zvlášť přitěžujících okolností, neboť se jej dopustil jako agent CIC.

Pokud jde o obviněného Karla Bednáře, zjistil soud z doznání obviněného, z výpovědi Karla Grubera, z výpovědi svědků a z výpisu z rejstříku trestů, že Karel Bednář byl odsouzen okresním soudem v Třeboni pro pobuřování. V době, kdy si odpykával trest, byl vyšetřován pro převádění osob, které převáděl společně s Karlem Bejčkem. Proto dne 30. září 1950 utekl z věznice, seznámil se s Karlem Gruberem, který tehdy právě přešel hranice ČSR do Rakouska. Ve Vídni ho Gruber s Bejčkem seznámili s agentem CIC Ladislavem Malým. Koncem ledna 1951 ho vyhledal Malý a požádal ho, aby jej převedl do ČSR. To také provedl. Na území ČSR zajistil Malému úkryt a doručení dopisu Malého jeho rodičům. Pak převedl Malého ještě s bratry Zubkovými zpět do Rakouska.

Počátkem dubna 1951 se domluvil s Gruberem a vypravili se přes hranice společně, aby splnili úkoly dané jim americkou špiónáží službou. Tehdy převedli do ČSR agenty Schüllera a Butlera. Pokud jde o další činnost Bednáře, byla již vylíčena u obviněného Karla Grubera. Tuto činnost Karla Bednáře zjistil soud z týchž důkazů jako u obviněného Karla Grubera

a zakládá skutkovou podstatu týchž trestných činů, až na pokus vraždy, z něhož je trestně odpovědný jen Karel Gruber.

Soudní proces s Karlem Gruberem a Karlem Bednářem byl jen malou částí případu rozsáhlé protistátní činnosti, který na počátku padesátých let šetřila a zadokumentovala StB v akci „Krematorium.“ Byla rozkryta rozsáhlá síť agentů na území Jihočeského kraje s přesahem na jižní Moravu a západní Slovensko řízených americkou výzvědnou službou CIC z území sousedního Rakouska a Německa.

Karel Bednář překročil SH ve více jak 20 případech, Karel Gruber překročil státní hranici více jak 32x, oba převážně na směrech Krabonoš a Spáleníště. Akce při níž byl zastřelen voják Adam Ruso byla jen jednou z epizod jejich profesionální převaděčské činnosti. CIC jim za služby vyplácela pravidelný měsíční plat 600 - 1 500 schillingů plus další výdaje podle náročnosti konkrétního úkolu.

A

15. pohraniční brigáda M V
České Budějovice,
Č. J.: 6852/10.65
Dne: 3. dubna 1965.

T a j n á.
Výtisk č.
Poč. listů:

Věc: Návrh o vtělení do počtu
jednotky zasloužilých pohraničnicků.

Velitelství PVS
nář.org. oddělení
P r a h a

Předkládám návrh k vtělení na věky do počtu pohraničnické roty pohraničnicků, kteří se po dobu vojenské základní služby mimořádně zasloužili neb se vyznamenali při ochraně státní hranice.

Voják základní služby R u s o Adam
k 15. pohraniční rotě Krabonoš.
Důvod: Dne 30. září 1951 padl ve službě při ochraně státní hranice při bojovém střetnutí se skupinou agentů cizí zpravodajské služby.

Rotný základní služba J o u r a Jaroslav
k 8. pohraniční rotě Dolní Dvořiště.
Důvod: Dne 15. ledna 1954 mimořádnou bdělostí a ostrážitostí odhalil a zadržel ve vlaku dva ozbrojené agenty cizí zpravodajské služby, kteří chtěli opustit naši republiku. Svým rozhodným zásahem znemožnil agentům použít zbraně a zničit důležité materiály.
Jmenovaný je stále živý v historii roty. Za svou základní službu zadržel řadu narušitelů a je uváděn pohraničnickům jako příklad v plnění úkolů ochrany hranic.
Za svůj čin byl povýšen do hodnosti rotného základní služby.

Podrobná data navrhovaných budou zjištěna dodatečně z archivu.

A
Velitel brigády:
plukovník *Kučera* Jindřich R u b á š

4/5
Příjato ve 2 výtiscích.
V L. Č. L. pro adresanta, 2.2. pro upia.

Tradice a současnost.

Na křižovatce lesních cest nedaleko místa činu byl postaven pohraničníky rPS Krabonoš v roce 1965 pomník k uctění památky voj. Adama Ruso. V roce 2013 a 2015 byl neznámými vandaly poškozen a musel být obnoven. V roce 2017 týden před pietním aktem byl pomník neznámým pachatelem totálně zničen, kameny byly odvezeny, nejbližší vzrostlé borovice byly poraženy a okolí pomníku bylo zdevastováno. Pomník byl opět částečně obnoven, ale ráno dne 28. září 2018, krátce před pietním aktem byl opět zničen. Pomník se stal symbolem statečnosti, odvahy obránců hranic. Stal se ale také terčem nenávisti, neúcty, zloby a vandalismu.

Před rokem 1990

Při ZDŠ existovala do roku 1989 pionýrská skupina nesoucí jméno voj. Adama Ruso. Pionýři skládali slib před plastikou připomínající boj ochránců hranic s narušiteli umístěnou na hlavní budově rPS Krabonoš a každoročně byla pořádána sportovní soutěž hlídek vojáků PS „Memoriál voj. Adama Ruso.“

Pionýrská skupina nastoupená před plastikou znázorňující boj pohraniční hlídky s ozbrojenou skupinou na nádvoří před hlavní budovou rPS Krabonoš.

Východní Slovensko obec Plešivec miestni hřbitov. V roce 2015 byla zahájena rekonstrukce původního hrobu, kde je voj. Adam Ruso pochován. Pomník byl značně zanedbaný a nikdo se o něj nestaral. Díky spolupráci Obecního úřadu, KPČP, pana Jana Daňka a pana Karla Ruso - synovce Adama, byl pomník uveden do náležitého stavu a je důstojným místem posledního odpočinku padlého vojína Pohraniční stráže.

Hrob v nálezovém stavu.

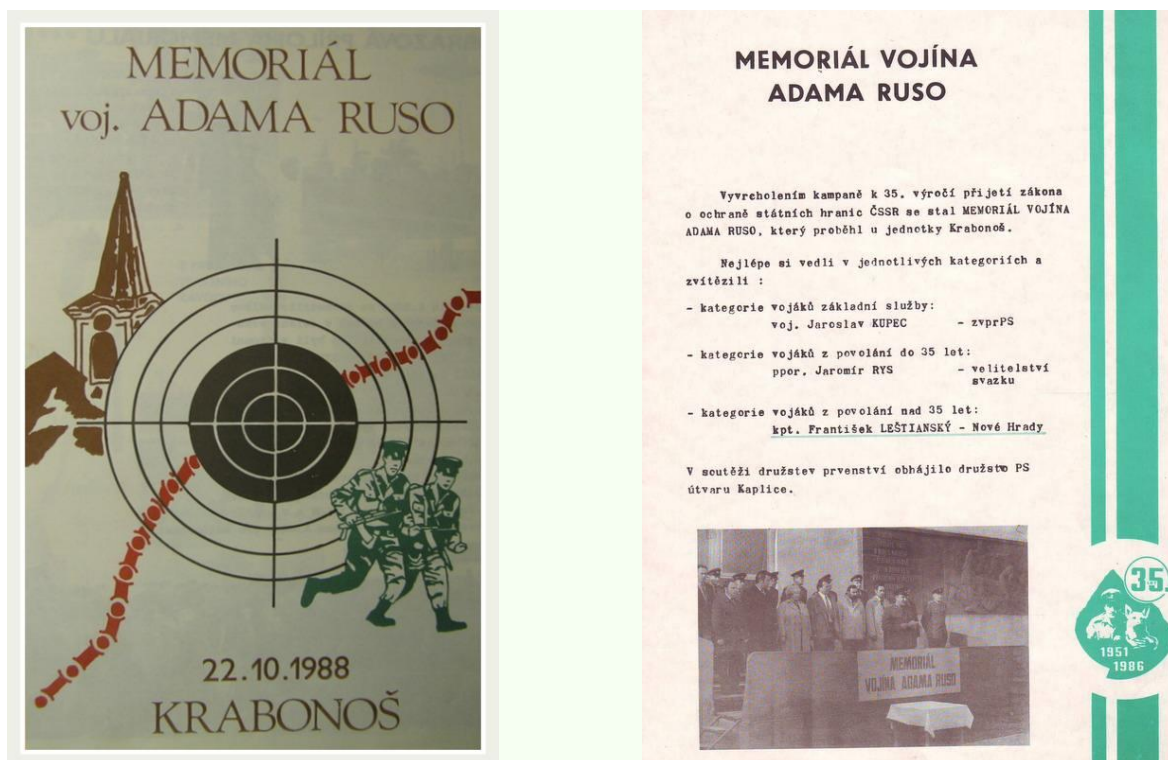

Pan Karel Ruso u hrobu svého strýce.

Zrekonstruovaný hrob voj. Adama Ruso v rodné obci s pamětní deskou.

Titulní stránka propozic Memoriálu voj. A. Ruso. Vpravo výsledková listina závodu z roku 1986. Poslední závod se konal v roce 1989.

Slavnostní tribuna zleva předseda MNV Josef Dlabík, velitel roty mjr. JUDr. Josef Spáčil, předseda MNV Halámky Jaroslav Sezima, dva pomocníci PS a náčelník hraničního přechodu Halámky npor. Jaroslav Bupal.

D o s l o v.

Jeden ze závěrů vyšetřovací komise vycházel z hypotézy, že narušitelé použili nové taktiky a převedení zájmové osoby bylo s předstihem zajištěno průzkumem na určeném přechodovém směru. Mohlo se jednat o jednotlivce nebo dokonce skupinu, která by takový úkol plnila. Při ohledání místa činu bylo nalezeno vyležené místo ve vzdálenosti 2 m od zastřeleného voj. Ruso. Provedenými výslechy Karla Bednáře a Karla Grubera ani dalším šetřením se však nepodařilo zjistit přítomnost dalšího člena převaděčské skupiny na místě činu.

Ve dnech 26. – 27.4. 1954 stanuli Gruber s Bednářem v Praze před soudem. Jak se ale dostali před soud, když po své poslední akci se zdržovali ve Vídni? Byli snad z Rakouska do tehdejšího Československa vydáni? Některé současné prameny uvádí, že byli oba zadrženi v úseku rPS Krabonoš v roce 1953 při svém posledním přechodu státní hranice z Rakouska ještě s dalšími osobami. Skutečnost je však taková, že ve dnech 4.4. – 6.4. 1953 proběhla závěrečná realizace všech osob, které byly rozpracovávány státní bezpečností v akci „Krematorium.“ Bylo totiž zjištěno, že některé z nich se rozhodly z obavy před vlastním vyzrazením uprchnout do Rakouska. Na akci se sice pohraniční roty Krabonoš a Spáleníště podílely plněním některých úkolů, především zakrytím státní hranice, Gruber s Bednářem však v té době již byli dávno ve vazbě a podrobně vypovídali o své činnosti agentů chodců.

Eduard Zimmer přítel Karla Grubera, který byl v témže procesu rovněž souzen, ve svých vzpomínkách uvádí, že Gruber a Bednář byli společně zatčeni v jejich vídeňských bytech dne 20.10. 1952 sovětskými orgány a poté byli dopraveni do Prahy. Místo zatčení zřejmě odpovídá, Rakousko bylo v té době rozděleno na okupační zóny, a v té východní vykonával svou pravomoc do roku 1955 Sovětský svaz. Datum však také nesedí. Jak vyplývá z protokolu o výpovědi s obviněným Karlem Bednářem sepsaným Správou vyšetřování dne 13.4. 1954 pod č.j.: B/4-V-21734 str. 208, byl toho času jmenovaný ve vazbě ministerstva vnitra od 18.10. 1952. Do vazební věznice v Českých Budějovicích byli předáni 12.12. 1952 k provedení všech právních úkonů trestního řízení a vznesení obžaloby.

Jednalo se tedy v případě Grubera a Bednáře o únos? V prostředí zpravodajských služeb nic mimořádného a zde se jednalo o souboj zpravodajských služeb. Československé na straně jedné a americké s využitím českých zpravodajců v emigraci na straně druhé. Sám generál František Moravec ve svém životopise o zpravodajské činnosti říká:

„Úkolem zpravodajství je odhalovat válečná tajemství potencionálního protivníka a chránit tajemství státu vlastního. Tak je tomu ve všech státech, a proto dochází už v době míru a zejména v době politického napětí k souboji vůlí, plánů, metod a důvtipu. Toto soupeření, v němž pouze výsledky jsou hodnoceny, je vedeno neúprosně, bezohledně, skrytě a anonymně. Je vedeno všemi po ruce jsoucími prostředky. Špionáž je pouze jednou jeho složkou...“

Gen. F. Moravec: Špion, jemuž nevěřili. Předmluva. str.7

Gen. František Moravec: Československý zpravodajec, který po roce 1948 emigroval do Západního Německa. Stál v čele Special service company (SSC), zpravodajské organizace řízené a financované USA a podléhající CIC se sídlem v Západním Německu. V roce 1951-1952 řídil skupinu OKAPI vysílající do ČSR agenty. Od poloviny padesátých let byla zpravodajská činnost Moravcovi SSC postupně omezována. Zřejmě v důsledku neúspěchů

a ztrát jaké jeho skupina zaznamenala v podobných soubojích, jakým byla realizace zpravodajské sítě v akci Krematorium, došlo k úplnému zastavení činnosti SSC. Krom toho bylo na státní hranici vybudováno komplexní ženíjně-technické zabezpečení označované jako železná opona, které téměř znemožnilo využívání agentů chodců. V šedesátých létech se generál František Moravec natrvalo odstěhoval do USA. Zemřel 26. července 1966 ve Washinktonu.

Jiří Císař

Poděkování.

Redakce AVH děkuje za pomoc a spolupráci bývalým velitelům rPS Krabonoš mjr. vv Jindřichovi Rolincovi a mjr. vv JUDr. Josefu Spáčilovi.

Redakce AVH:

Luděk Kozlovský voj. v.z. mail: kilianzlipoltova@email.cz

Antonín Novotný mjr. v.v.

JUDr. Jiří Císař mjr. v.v. mail: zeleny.kamen@seznam.cz

Všechna čísla časopisu AVH-archivy a vzpomínky hraničářů naleznete na www.vojensko.cz v rubrice: Různé, sekce: Knihy, časopisy, povídky. Časopis je šířen pouze elektronickou cestou. Vydávají veteráni pohraniční služby. V současné době je rozpracováváno téma rPS Slavonice , redakce uvítá všechny zájemce o spolupráci, poskytnuté vzpomínky nebo jiný písemný či fotografický materiál.

